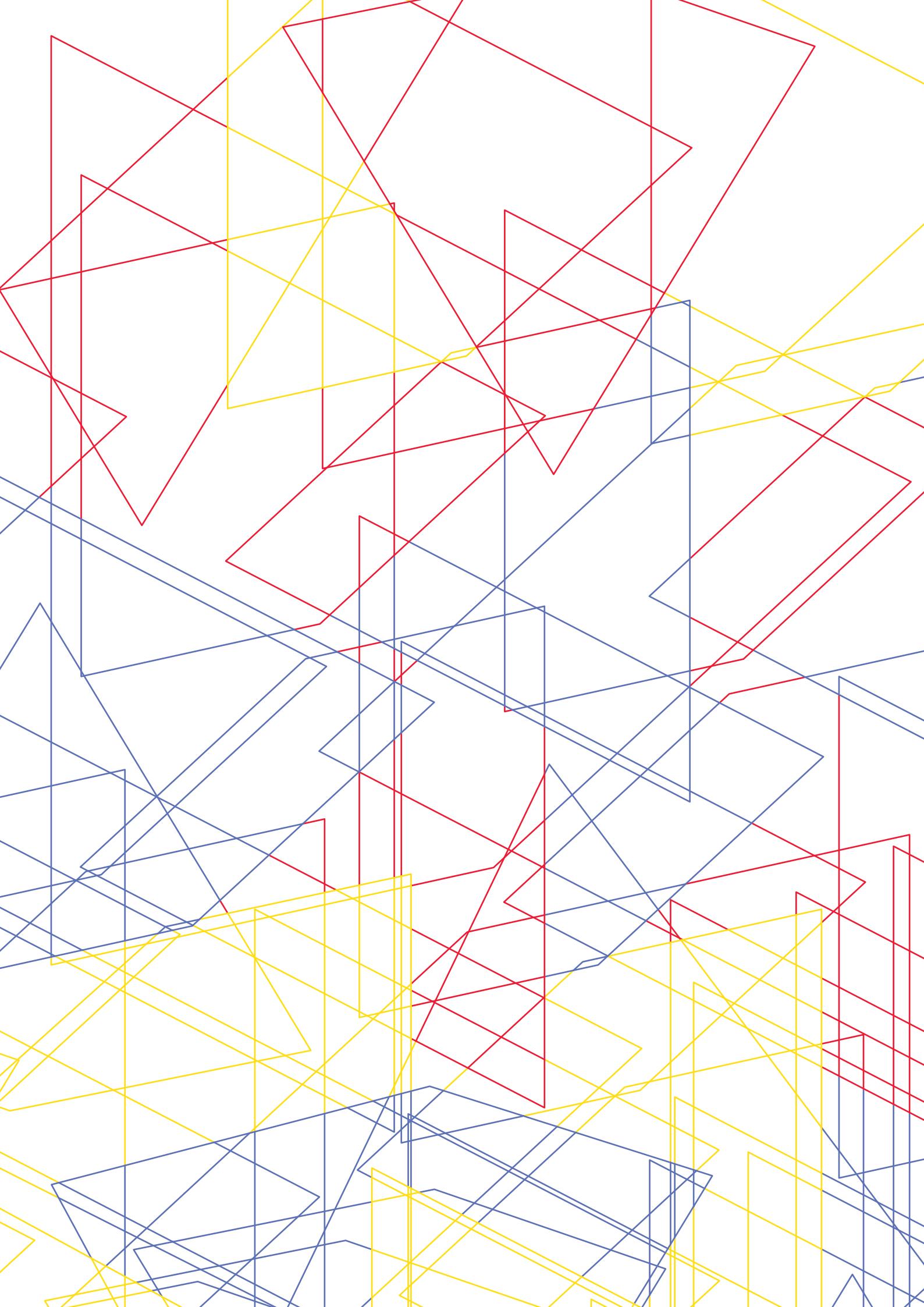

BUDUĆNOST EUROPE

**EUROPSKA GODINA
MLADIH 2022.**

NAKLADNIK:

Ured zastupnika u Europskom parlamentu

Predrag Fred Matić

S&D Group

ZA NAKLADNIKA:

Predrag Fred Matić

RECENZENT:

prof. dr. sc. Mirko Lukaš

(Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet)

UREDNIŠTVO:

Ured zastupnika u Europskom parlamentu Predraga Freda Matića

GRAFIČKA PRIPREMA:

DIO KOJI NEDOSTAJE, obrt za tržišne komunikacije

Gramatički rod u tekstu ne odražava preferenciju jednog roda u odnosu na drugi. Radi lakše čitljivosti teksta imenice muškog roda najčešće se upotrebljavaju kako za osobe muškog, tako i za osobe ženskog roda.

Sponzor sadržaja je Progresivni savez socijalista i demokrata u Europskom parlamentu.

TISAK:

mmv-94

Zagreb/Bruxelles, 2022.

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

BUDUĆNOST EUROPE: **EUROPSKA GODINA MLADIH 2022** - iz hrvatske perspektive -

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

SADRŽAJ

1. PREDGOVOR	06
2. O PROJEKTU	08
3. STRUČNO VODSTVO PROJEKTA	09
4. RJEŠENJA MLADIH ZA PROBLEME U NJIHOVIM ZAJEDNICAMA	11
4.1. Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod.....	12
4.2. Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec.....	16
4.3. Gimnazija Pula	20
4.4. Gimnazija Velika Gorica.....	24
4.5. Gimnazija Vukovar	28
4.6. Srednja škola Konjščina.....	32
4.7. Srednja škola Kralja Zvonimira Krk	36
4.8. Srednja škola Petrinja.....	40
4.9. Srednja škola Vela Luka	44
4.10. Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split.....	48
5. PROJEKT U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU.....	52
5.1. Gimnazija Norf.....	53
5.2. Europska škola Berufskolleg Barmen	54
5.3. Gimnazija Düsseldorf.....	55
5.4. Gimnazija Düsseldorf- Niederkassel.....	56
5.5. Gimnazija Velbert	57
6. RECENZIJA.....	58

PREDGOVOR

Europska unija, točnije predsjednica Europske komisije, gospođa Ursula von der Leyen, proglašila je 2022. godinom mladih, a mi, zastupnici i zastupnice u Europskom parlamentu, trebali smo osmisliti kako je najbolje obilježiti da ne ostane samo pusta želja... kao mnogo puta do sada.

Često putujem automobilom iz Zagreba za Bruxelles i obratno i na tom gotovo 1.300 km dugom i 14-satnom putovanju uistinu je dosta vremena za razmišljanje i promišljanje. Naravno, ponekad samo pjevušim i trudim se popraviti svoje katastrofalno pjevačko umijeće, ali ponekad dobivam i ideje kojima se ponosim. Tako sam početkom godine putovao sa svojom asistenticom Matejom (pred njom baš i ne pjevam) i razmišljao o mogućem osobnom doprinosu Europskoj godini mladih. Kao član Odbora za kulturu i obrazovanje EP-a osjećao sam obavezu učiniti nešto konkretno za mlade, a kao bivšem nastavniku bila je to prilika za ispravljanje osobnog „propusta“ jer se zbog povijesnih (ne)prilika nisam uspio baš previše baviti učenicima i njihovim problemima.

I evo, ukazala se nenadana prilika koju nisam htio niti želio propustiti.

Kako pomoći mladima, koje su njihove brige i problemi s kojima se susreću u svojoj svakodnevici? Tko bi to najbolje znao? Pa, sami mladi!

Tako se na tom putovanju i rodila ideja za projekt „Budućnost Europe: Europska godina mladih“. Riječ po riječ, ideju smo razradili do najsitnijih detalja. I krenuli... Od mnoštva mogućih, mladi su odabrali deset tema s isto toliko problema, ali isto toliko i rješenja. Posebno sam ponosan što je sve poteklo od njih samih, onih zbog kojih smo sve ovo odlučili i uraditi.

Za suradnju smo odabrali 10 srednjih škola, od istoka do juga Hrvatske. Sve su to bile škole s iskustvom u radu s EU institucijama, ambasadori EPAS-a s njihovim predanim profesoricama. Neizravno se u rad uključilo oko 4.300

učenika i učenica, a njih dvadeset na kraju su ih dostoјno predstavljali na više preliminarnih radnih sastanaka i predavanja. Zahvaljujući mojoj dragoj kolegici iz EP-a, Petri Kammerevert, u projekt se uključilo i pet njemačkih srednjih škola što je cijeloj aktivnosti dalo i jedan lijepi međunarodni okvir. Učenici su sjajno surađivali i izmjenjivali iskustva, a bilo ih je uistinu predivno gledati i slušati.

Najvažnije od svega, cijeli projekt je u potpunosti njihov i na tu činjenicu sam osobito ponosan. Najveći mogući kompliment dobio sam od samih učenika i učenica kada su mi rekli da je ovo prvi put da je cijeli projekt njihovih ruku djelo, a da su im do sada uglavnom održavana suhoparna predavanja na temu s uputama što i kako će misliti i uraditi.

Nakon nekoliko mjeseci rada završnu konferenciju održali smo u Novigradu u Istri. Najbolji mladi moderatori, stručnjaci za mlade (a i sami vrlo mladi) tijekom radnog vikenda održali su s učenicima i profesoricama nezaboravne panele i radionice u kojima smo svi uživali i istinski se radovali.

Rezultati njihova rada sada su pred vama.

Moje je obećanje mladima s početka projekta bilo da će ovaj uradak doći na stol svim relevantnim institucijama i pojedincima u Europskom parlamentu, Komisiji i Vijeću, hrvatskoj Vladi i Saboru te predsjedniku Republike Hrvatske.

Mladi su svoje rekli, na vama je da to provedete u stvarnost.

To smo im obećali i nemojmo ih iznevjeriti.

Ispunimo dano obećanje!

Predrag Fred Matić

Zastupnik u Europskom parlamentu

O PROJEKTU

Zastupnik u Europskom parlamentu Predrag Fred Matić, član Odbora za kulturu i obrazovanje, nositelj je projekta „Budućnost Europe: Europska godina mladih“ koji je tijekom 2022. godine proveo sa srednjoškolcima i srednjoškolkama diljem Hrvatske.

Cilj je projekta mladima dati glas i prostor za predstavljanje svoje vizije ključnih politika za mlade, kako u Hrvatskoj tako i u Europskoj uniji.

U projektu je sudjelovalo 10 srednjih škola iz cijele Hrvatske. To su:

- Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod
- Gimnazija Čakovec
- Gimnazija Pula
- Gimnazija Velika Gorica
- Gimnazija Vukovar
- Srednja škola Konjščina
- Srednja škola Krk
- Srednja škola Petrinja
- Srednja škola Vela Luka
- Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split.

Projektom se izravno i neizravno obuhvatilo 4300 mladih srednjoškolaca i srednjoškolki različitih obrazovnih usmjerenja. U suradnji sa školama, učenicima i učenicama te profesoricama koje koordiniraju proces radili smo na stvaranju sveobuhvatnog rješenja za mlade koji su se objedinili u ovom jedinstvenom dokumentu. Ova publikacija predstavlja svojevrsnu mapu temeljnih problema, rizika, potencijala i rješenja u području politika za mlade.

Posebno je važno istaknuti da su autori predloženih rješenja upravo – mladi.

Projekt traje cijelu godinu, a realizira se kroz tri faze:

1. Regrutacija sudionika i škola te identifikacija ključnih tema s kojima su se školske radne skupine bavile u izradi politika za mlade.

Teme su: EU na lokalnoj i nacionalnoj razini – vizija za budućnost, obrazovni sustavi (formalni i neformalni), stanovanje za mlade, nezaposlenost mladih i položaj na tržištu rada, rad s mladima (eng. youth work), kulturne i sportske aktivnosti za mlade, socijalna uključenost – ranjive skupine mladih, međugeneracijska solidarnost, zelene politike, političko sudjelovanje mladih.

2. Okupljanje školskih radnih grupa, suradnja s lokalnom zajednicom i međunarodna dimenzija projekta.

3. Završna konferencija, finalizacija publikacije i mentorski proces te predstavljanje politika za mlade.

U završnici projekta zastupnik Predrag Matić zajedno će sa školskim radnim timovima proslijediti publikaciju na relevantne adrese i aktivno zagovarati punu implementaciju prijedloga koje su kreirali mladi iz Hrvatske i Njemačke.

STRUČNO VODSTVO PROJEKTA

Kako bismo osigurali da učenici i učenice imaju nužnu potporu tijekom procesa izrade svojih radova, u projekt smo uključili mlade stručnjake i stručnjakinju iz područja politike za mlade iz Hrvatske. Naši stručnjaci i stručnjakinja pridružili su nam se i na radnoj konferenciji u Novigradu (Hrvatska) gdje su moderirali rasprave i dali svoj doprinos rješenjima koja su predlagali mladi. Uz veliku zahvalu za njihov stručni doprinos, više podataka o njima možete pronaći u nastavku.

MARKO BOKO

Marko radi u odnosima s javnošću Europskog parlamenta u Hrvatskoj i voditelj je mnogih programa i kampanja za mlade koje Europski parlament provodi u Hrvatskoj. Višegodišnji je aktivist civilnog društva gdje je godinama vodio i bio aktivan u organizacijama mladih na nacionalnoj i europskoj razini, a trenutačno je predsjednik Akademije za politički razvoj i organizira festival „Graffiti na gradele“.

JELENA BRCKOVIĆ

Jelena je trenutačno programska voditeljica u P4 – centru za mlade i nezavisnu kulturu u Varaždinu. Magistra je novinarstva s iskustvom rada na različitim portalima i radijskim postajama. Iza sebe ima bogato volontersko iskustvo, a posljednje volontiranje na projektu Varaždin – Europska prijestolnica mladih promjenilo joj je tijek karijere. Zapošljavanjem na projektu, a kasnije i radom u P4, počela se intenzivnije baviti mladima i njihovim slobodnim vremenom, politikama za mlade, planiranjem i provođenjem događaja te komunikacijom.

MARKO KOVAČIĆ

Marko je doktorirao politike za mlade i radi kao znanstvenik u Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu te kao docent na Sveučilištu u Rijeci, a već više od desetljeća u svom znanstvenom i pedagoškom radu bavi se problematikom mladih, politikama za mlade i radom s mladima. Kao stručnjak sudjeluje u gotovo svim političkim procesima koji tematiziraju mlade na nacionalnoj i europskoj razini, a djeluje kao nacionalni korespondent Republike Hrvatske pri EU-u i VE-u.

NINO PRELOŽNJAK

Nino je magistar političkih znanosti s iskustvom rada u međunarodnim nevladinim organizacijama, vladinom uredu, privatnom i civilnom sektoru te ima dragocjeno iskustvo organizacije najvećeg europskog događaja za mlade – EYE Varaždin. Strast su mu organizacija glazbenih događaja te zagovaranje kulturnih politika i politika za mlade s posebnom pozornosti na pitanje njihovog stambenog zbrinjavanja.

RJEŠENJA MLADIH ZA PROBLEME U NJIHOVIM ZAJEDNICAMA

Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod

O ŠKOLI

Ekonomsko-birotehnička škola osnovana je 1. rujna 1991. godine diobom Centra za odgoj i usmjereno obrazovanje Rade Končar i od tada djeluje kao samostalna ustanova. Škola ima oko 450 učenika podijeljenih na dva obrazovna sektora: „Ekonomija, trgovina i poslovna administracija“ i „Ugostiteljstvo i turizam“. Od 2013. godine škola provodi međunarodne projekte (u okviru programa Comenius, Leonardo da Vinci, IPA IV i Erasmus+) i nositelj je dviju europskih titula – eTwinningova škola i Škola ambasador Europskog parlamenta.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Radnu skupinu u projektu Budućnost Europe: Europska godina mladih u ovoj školi čini 10 mlađih i starijih ambasadora Europskog parlamenta, a pisani rad potpisuju Lorena Čolak i Marija Obrovac (4. e) te Ema Tomašić i Maja Vinković (3. e) s mentoricom Ivanom Opačak, prof. savjetnik. Učenice (s njemačkim partnerima) rade na temi EU na lokalnoj i nacionalnoj razini: vizija za budućnost. Iznimno su svjesne svoje moguće uloge kao građanke EU-a te važnosti življenja europskih vrijednosti na lokalnoj i nacionalnoj razini, zbog čega se raduju nastavku sudjelovanja u projektima EU-a.

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

EU NA LOKALNOJ I NACIONALNOJ RAZINI – VIZIJA ZA BUDUĆNOST

PROBLEM

Loša lokalna, regionalna i nacionalna prometna povezanost, koja uključuje neredovite željezničke i autobusne linije, te niska kvaliteta usluge prijevoznika utječu na kvalitetu života (povećane potrebe i smanjene mogućnosti) kako lokalnog stanovništva, tako i učenika putnika, kojih je 60 % u EBŠ-u. Učenici kasne na nastavu, nemaju adekvatan prostor za provođenje vremena dok čekaju prijevoz, ne spavaju dovoljno, ne hrane se adekvatno, propuštaju (izvan)školske i izvannastavne aktivnosti, manje se druže s vršnjacima, manje su fizički aktivni i postižu slabije školske rezultate.

UZROK

Uzrok problema je ljudski (nemar, osobito kad se radi o brizi hrvatske vlasti spram Slavonije) i finansijski čimbenik (nedostatak novca za poboljšanje kvalitete lokalnog i nacionalnog željezničkog i autobusnog prometa te školskog standarda). Izvor (RTL-ova Potraga) navodi izvješće Britanca Jona Wortha, utjecajnog blogera koji je u 40 dana prošao gotovo sve zemlje Europske unije, vozio se u 158 vlakova i zaključio: „Na kolodvoru smo sagrađenom početkom prošlog stoljeća, a ni web HŽ-a još nije u potpunosti u 21. stoljeću. Pruge u Hrvatskoj su u lošem stanju, vrlo su stare, vidi se da u njih nije nitko ulagao godinama.“ Mnogi koji bi mogli utjecati na rješenje problema smatraju da bi sve to previše koštalo, a ne bi bilo isplativo. Općenito, u hrvatskom društvu premalo se brine o općemu dobru. Zapravo se niti u školi ne razmišlja o tome koliko bi ulaganje u podizanje školskog standarda utjecalo na živote pojedinaca „na kojima svijet ostaje“.

ZNAČAJ

Mladi/učenici koji žive izvan grada (i u gradu udaljenom od Zagreba) i ovisni su o prijevozu, nemaju iste mogućnosti kao stanovnici metropole. Većina je (inter)nacionalnih događanja u Zagrebu. Geografski je Zagreb blizu, ali prometno daleko – vlakovi su spori (na 65 % pruga vozi se 41 – 100 km/h), autobusne linije iz Slavonije su rijetke (posljednji dnevni autobus iz Zagreba za Slavonski Brod polazi u 19 h). Prometna nepovezanost sela s gradom, Slavonskog Broda s ostatkom Hrvatske, čest je uzrok želje mladih (i ne samo njih) da napuste svoju lokalnu sredinu. Mnogi se mladi/učenici putnici bude u ranim jutarnjim satima, propuštaju doručak kako bi stigli na vlak ili autobus za grad u kojem se školjuju, u školi nemaju obroke, ponekad čekaju početak nastave u praznom predvorju škole, nerijetko kasne na nastavu ili odlaze ranije s nastave, a kada dođu kući iz škole, izmoreni od dugotrajne vožnje, nemotivirani su za daljnji rad i učenje, pa i sportske aktivnosti, izlaske i druženja.

PLAN

Mladima se mora osigurati besplatno korištenje željezničkih usluga i nakon Europske godine mladih. Predlažemo povlačenje novca iz europskih fondova i ulaganje u digitalizaciju te poboljšanje usluge prijevoznika. Predlažemo češći i bolji vozni red željezničkih i autobusnih linija koje će povezati Slavoniju s ostatom Hrvatske kao i lokalna mjesta (naročito vikendom, kada su iste rjeđe, nego radnim danima). Predlažemo uvođenje željezničke stanice u blizini EBŠ-a kako bi se skratio vrijeme bespotrebnog hoda učenika od kolodvora do škole, pored koje vlak prolazi. U školi ćemo urediti tzv. Europski kutak, diseminacijsko mjesto za projektne rezultate, mjesto susreta za sve učenike i ugodan prostor za putnike koji čekaju početak nastave ili vlak/autobus. Predložit ćemo organizaciju izvanškolskih događanja izvan Slavonskog Broda, kako bi se učenici iz lokalnih sela osjećali uključeno, a gradski učenici doživjeli ljepotu, ali i one izazovne strane života u ruralnim sredinama. Predlažemo uvođenje jednosmjenskog rada u svim školama Brodsko-posavske županije, otvaranje školskih kantina i uvođenje toplog obroka u školi.

KORISTI

Adekvatna prometna povezanost nudi svima (ne samo mladima) u lokalnoj zajednici iste mogućnosti, ponajprije one vezane za njihov akademski razvoj. Možda će mlati, pa i stariji, poželjeti ostati u svojem rodnom selu/gradu. Poboljšanjem prometne kvalitete na dobitku su svi (pa i Britanac Worth), a poboljšanjem kvalitete života učenika putnika dobivamo uspješnije i motiviranije učenike, a time i kvalitetniju školu i lokalnu zajednicu. Dobro naspavan, sit, psihofizički zdrav, za školu pripremljen i motiviran učenik pridonosi mnogo više svojem i društvenom razvoju od nezadovoljnika. Poboljšanje društvenog i socijalnog života učenika putnika (u smislu bavljenja sportom i hobijima, izlazaka i druženja) utjecat će na kvalitetu života (svih članova) lokalne zajednice.

Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec

O ŠKOLI

Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec nakon 60 godina djelovanja broji više od 600 učenika kojima nudi četiri programa: opći, jezični, prirodoslovno-matematički i prirodoslovni. Učenicima stoji na raspolaganju 15 izbornih predmeta, 30 fakultativnih aktivnosti pod vodstvom profesora, pa čak i mogućnost stjecanja jezičnih diploma (DSD i DELF).

Gimnazija i profesori predano rade kako bi motivirali svoje učenike da se priključe raznim međunarodnim projektima, kao što je projekt „Budućnost Europe: Europska godina mladih“.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Projektni tim čini troje gimnazijalaca: Tara Kos, Jana Conjar i Karlo Beličanec. Članovi se, iako složni u razmišljanjima i ciljevima, pripremaju za različite studije. To ih nije zaustavilo da poduzmu prve korake prema ostvarenju boljeg ozračja u Europi. Godine 2019. se uz potporu profesorice Iris Bel priključuju fakultativnoj grupi „Europa – jučer, danas, sutra“, a 2021. godine vodstvo tima preuzima profesorica Nives Novko koja im predstavlja projekt „Budućnost Europe: Europska godina mladih“. Tim se bavio projektom „Socijalna uključenost – ranjive skupine mladih“.

ONLINE CENTAR ZA PSIHIČKO ZDRAVLJE

PROBLEM

Kao problem zajednice uzeli smo stigmatizaciju mentalnog zdravlja, odnosno psihičkih poremećaja kod mladih. Psihički poremećaj je stanje u kojem se osoba ne ponaša uobičajeno i ima negativan utjecaj na sebe i svoju okolinu. Prema službenim podacima HZJZ-a iz 2002. godine, posljednjih nekoliko godina broj mladih s psihičkim poremećajima je u porastu. Postoji ozbiljan problem neshvaćanja mladih i pripisivanja psihičkih poremećaja lijenosti, nezainteresiranosti i nedostatku motivacije. Psihički poremećaji općenito nemaju jednaku težinu kao tjelesno zdravlje pa se postavlja pitanje: Može li tijelo biti zdravo ako um nije?

UZROK

Mladi pojedinci bivaju neshvaćeni i to ponajviše od osoba zrele ili starije životne dobi koje nisu dovoljno educirane o važnosti prepoznavanja psihičkih poremećaja. Posljedično se mladi zatvaraju u sebe, ne znaju kome se obratiti i strahuju od neprihvaćanja. U prošlom stoljeću na fakultet psihologije odlazila je nekolicina studenata i nije bilo toliko psihologa koliko ih danas postoji. Naišli smo na podatak da je 2020. godine studij psihologije u Zagrebu bio 2. najpoželjniji studij u državi, što nam dokazuje da psihologa ima i da će ih biti sve više. Nadalje, uzrok su i globalizacija, društvene mreže, pandemija i nedostatak socijalizacije kao rezultat online nastave. Tijekom i nakon pandemije broj mladih s psihičkim poremećajima raste. Sve većom uporabom društvenih mreža i pojmom novih trendova mladi se uspoređuju s drugima, gube vlastito 'ja' i žele postati nešto što nisu ili da ih prihvati većina društva što za sobom povlači osjećaje anksioznosti i nezadovoljstva.

ZNAČAJ

Mladi moraju znati da imaju podršku zajednice. Rješavanjem ovog problema ne doprinosimo samo mladim pojedincima, već i cijeloj njihovoj zajednici. Kvantitativno značenje predstavlja veći broj mladih ljudi koji traže pomoć i osjećaju se podržano u zajednici. Kvalitativnom značenju pridonosi osviještenost zajednice o važnosti mentalnog zdravlja.

PLAN

Planiramo otvoriti online centar za savjetovanje i pomoć. U početku bismo pronašli učenike i studente volontere koji bi pod stručnim vodstvom pomogli pri vođenju centra. Tim volontera objavljuvao bi članke, motivirajuće tekstove, svjedočanstva ljudi i slično. Licenca za vođenje stranice nije potrebna, no zapošljavali bismo psihologe kvalificirane za rad. Sastanak s psihologom bio bi moguć online ili uživo. Psiholozi bi se plaćali ovisno o količini i sadržaju posla na stranici. Što se tiče financiranja psihologa, u početku bismo potražili psihologe volontere, a kasnije bi bili plaćeni uz pomoć (su)financiranja određenih institucija. Stoga smo se obratili Europskim strukturnim i investicijskim fondovima od kojih smo dobili pozitivan odgovor za finansijsko pitanje. Nadalje, postojao bi segment gdje se anonimno može postaviti pitanje stručnjacima u obliku foruma, kako bi to bilo vidljivo svima koji se suočavaju sa sličnim situacijama. Također bi postojao i anonimni forum za roditelje koji primjećuju neobično ponašanje kod svoje djece. Naglasak je na tome da je svaki upit anoniman i besplatan. Uz pomoć agencije za razvoj internetskih stranica stvorili bismo i reklamirali centar, za što bi nam trebalo između 1500 i 3000 eura. Ako ne bi bilo dovoljno posla na stranici, proširili bismo posao i na lokalnu zajednicu gdje bi se održavale javne tribine, radionice ili bi naši psiholozi odlazili na roditeljske sastanke. Putem provedenih intervjuva saznali smo kako se ljudi slažu s tezom da tijelo ne može biti zdravo ako um nije zdrav, ali smo također uvidjeli i neznanje o psihičkim poremećajima.

KORISTI

Glavna korist rješavanja ovog problema jest nestanak stigmatizacije mentalnog zdravlja. Educiranjem, posebice starijih, stigmatizirano mišljenje o mentalnom zdravlju zasigurno bi se poboljšalo i doseglo bolju, višu razinu. Osim toga, otvaranjem centra otvorila bi se nova radna mjesta za psihologe i psihijatre koji žele raditi s mladim ljudima. Također, studentima psihologije otvorila bi se mogućnost rada s mladima kako bi uvidjeli koji su problemi prisutni i s čime će se susretati u svojoj karijeri. Imali bi stalne prihode, razvijali bi svoje vještine, a pritom bi pomagali mladima. Nadalje, mlađi bi imali priliku obratiti se nekome i zbog toga bi se osjećali prihvaćeno i nudila bi im se besplatna pomoć pri težim ili lakšim oblicima psihičkih poremećaja. Pored toga bi centar uvelike pomogao obiteljima koje sumnjuju na psihički poremećaj kod svoje djece, a nisu sposobljeni kako im prići i pomoći. Pružanjem adekvatne pomoći zajednica bi postala osvještenije i bolje mjesto.

Gimnazija Pula

O ŠKOLI

Zgrada Gimnazije Pula izgrađena je 1905. godine s namjenom obuke radnika Uljanika, ali već 1908. kreće u provedbu gimnazijskog programa na njemačkom i talijanskom, a kasnije i hrvatskom jeziku. Danas u gimnaziji postoje četiri smjera: opći, jezični, prirodoslovno-matematički i sportski, koje pohađa oko 700 učenika. Godine 2018. gimnazija postaje „Škola ambasador EU-a“ nakon uspješnog projekta pod nazivom „Gimnazijalci u institucijama EU-a“ koji škola održava već 15 godina. Osim edukativnih programa „Euroscola“ i „Erasmus+“, škola posvećuje zavidan broj nastavnih sati učenju tekovina i baštine EU-a.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

U projektu „Budućnost Europe: Europska godina mladih“ 2022. sudjelovali su: Ana Tanasković, Astrid Grijak, Eni Marijanović, Lara Knežević, Maria Burić, Nika Ban, Petra Povrzanović (mlađi ambasadori EPAS-a), Tereza Mišan, Bartol Čatić, Borna Černe, Ivano Gmaz, Luka Dvoršak, Marko Levak, Nino Šarić (mlađi ambasadori EPAS-a) i Paolo Krajcar. Mentorica grupe je Tanja Černeka, prof. (starija ambasadorica EPAS-a). Tema projekta bila je „Obrazovni sustavi (formalni i neformalni)“.

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

OBRAZOVNI SUSTAVI – FORMALNI I NEFORMALNI OBLICI

PROBLEM

Problem spolnosti i spolnog odgoja još je uviјek tabu tema. Nametanje vlastitih stavova (Ministarstvo obrazovanja, Crkva, formalno obrazovanje), nedovoljna informiranost o mogućnosti i važnosti uporabe kontracepcije, ne samo kao sredstva sprječavanja neželjene trudnoće, već i kao zaštite od spolno prenosivih bolesti), neaktualizacija nastavnih sadržaja. Nedostatna tehnička opremljenosti naših učionica, velik broj predmeta, sadržaji koji nisu u skladu s vremenom u kojem živimo i ocjenjivanje odgojnih predmeta.

UZROK

Mladima kontracepcijska sredstva, unatoč velikoj ponudi, nisu dovoljno poznata, a niti dostupna. Prepreku često čini neobrazovanost, neinformiranost, sram i finansijska ograničenost. Uz kontracepciju, osobito je djevojkama (ženskoj populaciji) veliki materijalni izdatak kupovina higijenskih potrepština. Godine 2020. u Općoj bolnici Pula 58 je rodilja imalo nezavršenu osnovnu školu ili samo završenu osnovnu školu. U razdoblju od 2011. do 2020. godine u Općoj bolnici Pula provedena su 3223 legalno inducirana pobačaja. Godine 2020. je 20 djevojaka u dobi od 15 do 19 godina rodilo u Općoj bolnici Pula, a 2019. godine u Općoj bolnici Pula izvršeno je 19 legalno induciranih prekida trudnoće za žene sa završenom samo osnovnom školom. U školskoj godini 2019./2020. samo 62 učenika osnovnih i srednjih škola posjetilo je savjetovalište Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije radi informiranja o reproduktivnom zdravlju. U predavanjima Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije o utjecaju spolno prenosivih bolesti 2020. godine sudjelovalo je 425 učenika srednje škole što čini samo 6,8 % srednjoškolaca Istarske županije. U razdoblju od 2011. do 2020. godine majke u starosti od 15 do 19 godina rodile su 234 djeteta (Izvor: javne publikacije Zavoda za javno zdravstvo istarske županije, izvješća za 2020. i 2019. godinu).

ZNAČAJ

Potrebe za pojačanim neformalnim obrazovanjem o spolnosti i seksualnosti (rezultati ankete, razgovor s dr. Mišan, ginekologinjom u OB Pula i podaci dobiveni u Zavodu za javno zdravstvo). U intervjuu s doktoricom Mišan saznali smo sljedeće: u Istarskoj županiji kao i u ostaku države postoji trend povećanja ukupne stope prekida trudnoće, posebice u 2022. godini. Nadalje, problem postoji i u broju prijava tj. dio njih se ne prijavljuje. U OB Pula trudnoća se prekida na medikamentozan način koji je za pacijentice višestruko korisniji. Ne upotrebljava se opća anestezija, niti instrumentalna manipulacija ginekologa, već nakon primjene tableta uslijede kontrakcije maternice i ekspulzija trudnoće. To je najveći doseg u posljednjih 10 godina iz perspektive humanosti prema pacijenticama. Što se tiče udjela adolescentnih trudnoća, o tome OB Pula nije vodila zasebnu statistiku. Subjektivnom procjenom dr. Mišan, s obzirom

na to da radi na tom odjelu, udio adolescentnih trudnoća je mali, moguće oko 5 % (u starosti od 13 do 20 godina). Jedan dio njih prekasno dođe na prekid trudnoće koji je dozvoljen do 12. tjedna po gestacijskoj dobi ploda. Tada je nemoguće prekinuti trudnoću. Tijekom 2022. godine bilo je svega par prekida trudnoće u dobi ispod 18 godina. Adolescentice najčešće na prvi pregled kod ginekologa (nadležnog primarnog ili privatnog) dolaze u pratnji majke (90 %) ili same jer to mogu nakon 16. godine. Riječ je o onima koje imaju problem s neredovnim menstrualnim ciklusima, aknama, pojačanom dlakavosti ili pak planiraju biti ili jesu spolno aktivne jer imaju partnera. Svrha je pregleda dogоворiti se za pravilan odabir kontracepcije na temelju kliničke slike, zdravstvenog rizika i želje pacijentice. Dio pacijentica bez obzira na svoju spolnu aktivnost ne dođe do ginekologa na pregled do svoje prve vaginalne infekcije, pojave neregularnih menstruacija ili pak željene ili neželjene trudnoće. One adolescentice koje rano dolaze na prvi ginekološki pregled (najčešće uz pratnju majke) odlučuju se za sigurniji način kontracepcije (prebacuju se s barijerne zaštite (kondoma) na oralnu hormonsku kontracepciju). U adolescentnoj dobi ne dolaze s partnerom na ginekološki pregled. Što se tiče dječaka, oni tijekom osnovne i srednje škole ne prolaze dovoljnu spolnu edukaciju i tek se njih trećina uz upute roditelja cijepi protiv HPV-a. Ne dolaze na savjetovanje kod ginekologa, no oni i sazrijevaju kasnije pa je tome vjerojatno i to uzrok. U Istarskoj županiji, kao i Primorsko-goranskoj uz školski kurikulum spolne edukacije za osnovne i srednje škole postoji i dodatna edukacija. Inicijativom je prije dvije godine nastao projekt HZZJZ-a Istarske županije i suradnje Grada Pule i same Županije kojim se provodi edukacija u brojnim istarskim gradovima. Specijalisti školske medicine educiraju 8. razrede osnovnih škola i 3. razrede srednjih škola. Postoji i savjetovalište u sklopu ZZJZ-a.

PLAN

Veća uporaba zaštitnih sredstava i povećanje razine higijene među mladima. Tijekom naših rasprava, a nakon provedene ankete i intervjeta s našim vršnjacima, zaključujemo da želimo više razgovora s predstavnicima lokalne vlasti, zdravstvenim djelatnicima, pristupačnost i češće razgovore koji bi trebali biti otvoreniji, iskreniji i točniji, odnosno bez prikrivanja podataka, predrasuda i osude.

KORISTI

Opće poboljšanje zdravlja nadolazećih generacija. Informiranjem i educiranjem uvelike smanjiti broj neželjenih trudnoća. Povećanjem dostupnosti zaštite s vremenom taj bi problem trebao biti u opadanju. Zainteresiranost lokalne vlasti da sudjeluje u provođenju neformalnog obrazovanja, suradnja s mladima, svjesnost na svim razinama o važnosti ljudskih prava, usklađenost, informiranost, dostupnost materijalnih mogućnosti u svim državama članicama EU-a, suzbijanje/ublažavanje spolne i rodne diskriminacije.

Gimnazija Velika Gorica

O ŠKOLI

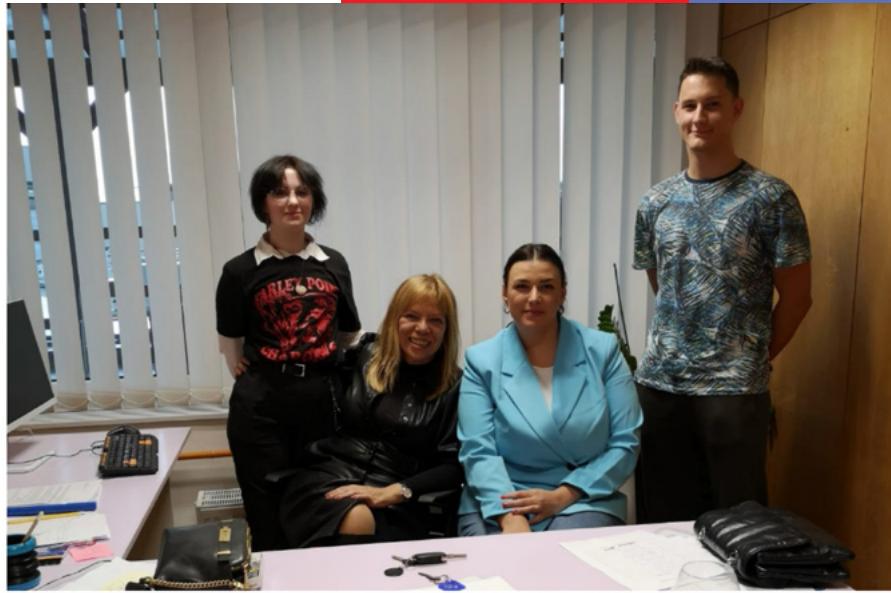
Gimnazija Velika Gorica djeluje od 1993. godine. Školsko okruženje je zajednica za stjecanje znanja, razvoj sposobnosti, senzibiliteta i mjesto potvrđivanja. Od 2015. provode različite EU projekte, potiču kreativnost, razvijaju toleranciju i podrška su učenicima u rastu, razvoju i oslobođanju stvaralačkih potencijala.

Promoviraju načela održivog razvoja, aktivno sudjeluju u raznim aktivnostima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Tema je projekta kojim se tim bavio „Međugeneracijska solidarnost“. Mentorice, pedagoginja Olieta Horvat Kardoš i profesorica PIG-a Željka Kalac zajedno vode grupu EU ambasadori, a učenici Antonio Detelić, Erika Paučić i Alma Beriša, koja je sada bručošica Fakulteta političkih znanosti, aktivno sudjeluju u životu i radu škole. Zajedničkim snagama na originalan način promiču nove ideje, proaktivno djeluju, propituju usvojena pravila i prepostavke i otvoreni su novim iskustvima. Uključeni su u različite humanitarne i istraživačke projekte, surađuju s lokalnom zajednicom i šire humanost i solidarnost promičući demokratske vrijednosti.

MEĐUGENERACIJSKA SOLIDARNOST

PROBLEM

Radna skupina Gimnazije Velika Gorica uočila je problem socijalne izoliranosti starijih osoba u Republici Hrvatskoj. Naime, stariji ljudi nemaju kvalitetnu komunikaciju s mladima i podršku u okruženju čime se smanjuje njihova društvena interakcija koja je prijeko potrebna za kvalitetu života kao i tjelesno i mentalno zdravlje starijih osoba. Prema riječima dr. med. spec. javnog zdravstva Marije Mašanović, uznapredovala životna dob često je praćena gubitkom socijalne uključenosti, bilo zbog gubitka supružnika i/ili partnera, bliskih članova obitelji i prijatelja, odlaska u mirovinu ili promjene mjesta stanovanja (npr. odlazak u dom umirovljenika i sl.) što pogoduje razvoju depresije. Depresivnost je najčešća poteškoća mentalnog zdravlja u starijoj životnoj dobi, a klinička depresija je najčešći psihički poremećaj među starijim osobama.

UZROK

Uzrok socijalne izoliranosti starijih ljudi jest nedostatak povezanosti s obitelji i izolirano okruženje. Stariji ljudi prepušteni su sami sebi i nemaju podršku u svom okruženju za kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Članovi obitelji i šira zajednica ne uočavaju dobrobiti starijih jer im užurbani način života i brze društvene promjene onemogućuju brigu za starije koja im postaje zahtjevna i oduzima vrijeme. Stariji se teško navikavaju na današnji, suvremeniji način života i zato im treba pomoći, a ponašanje mladih usmjeriti na pružanje podrške.

ZNAČAJ

Rješavanje problema socijalne izoliranosti starijih pomoći će čitavoj zajednici. Naime, veliki dio hrvatskog stanovništva čini starija populacija. U 2019. godini 20,3 % stanovništva EU-a bilo je starije od 65 godina, a iste godine u Hrvatskoj je takvih osoba bilo više od 800 000. Sve je više starijih osoba koje su usamljene, nemoćne i/ili bolesne. U Republici Hrvatskoj postoji 45 županijskih domova za starije i nemoćne i tek tri državna. Više od 72 000 ljudi je na listama čekanja. U Hrvatskoj za samo 3,68 % starijih od 65 godina ima mjesta u domovima za starije (i nemoćne). Osim navedenog kvantitativnog značaja, kvalitativni se očituje u pravu i potrebi za socijalnom interakcijom osoba s drugim osobama ili s društvom kojemu pripadaju kao i važnosti solidarnosti kao humane vrijednosti.

PLAN

Plan za rješavanja socijalne izoliranosti starijih osoba počiva na osnivanju volonterskih klubova u većim gradovima čiji će članovi posjećivati starije i brinuti o njima i na taj način osnažiti međugeneracijske veze. Za to su potrebna financijska sredstva koja bi se zatražila od Europske unije iz EU fondova kao što su Europski socijalni fond i Europski fond za regionalni razvoj. Navedena sredstva raspodijelila bi se po većim gradovima kako bi oni osnivali klubove, što bi podrazumijevalo da nadležna gradska upravna tijela preuzimaju brigu o nositeljstvu ovog projekta u svojem gradu. Volonterski klubovi pronašli bi volontere promoviranjem ovog projekta pomoću letaka, predavanja ili seminara u školama i na fakultetima. Dakle, volonteri bi bili srednjoškolci i studenti, ali i druge zainteresirane osobe, a na čelu svakog kluba bio bi voditelj. Zadatak volontera bio bi posjećivati starije osobe u domovima za starije (i nemoćne), ali i starije osobe u njihovim privatnim domovima ako se prijave za pomoć. Volonteri bi im pomagali u kućanskim poslovima i provodili vrijeme s njima razgovarajući, igrajući društvene igre, razvijajući hobije, odlazeći u šetnje gradom i slično. U gradovima bi se organizirali koncerti lokalnih grupa i kazališne predstave lokalnih glumaca na koje bi volonteri vodili starije kako bi se dodatno potaknule međugeneracijske veze u lokalnoj zajednici pomoću kreativnosti i umjetnosti. Klubovi bi surađivali s ostalim udrugama na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini poput Crvenog križa kako bi se povećala učinkovitost i kvaliteta ovog projekta.

KORISTI

Glavne koristi ovog projekta očitovat će se u poboljšanoj koheziji starijih i mladih, podršci starijim ljudima da se osjećaju više socijalno osvještenima, sretnijima, uključenima i manje usamljenima te kako bi im se poboljšalo psihofizičko zdravlje, kao i u raspoloživosti socijalnih usluga u zajednici i na koncu sprječavanju institucionalnog oblika smještaja.

Gimnazija Vukovar

O ŠKOLI

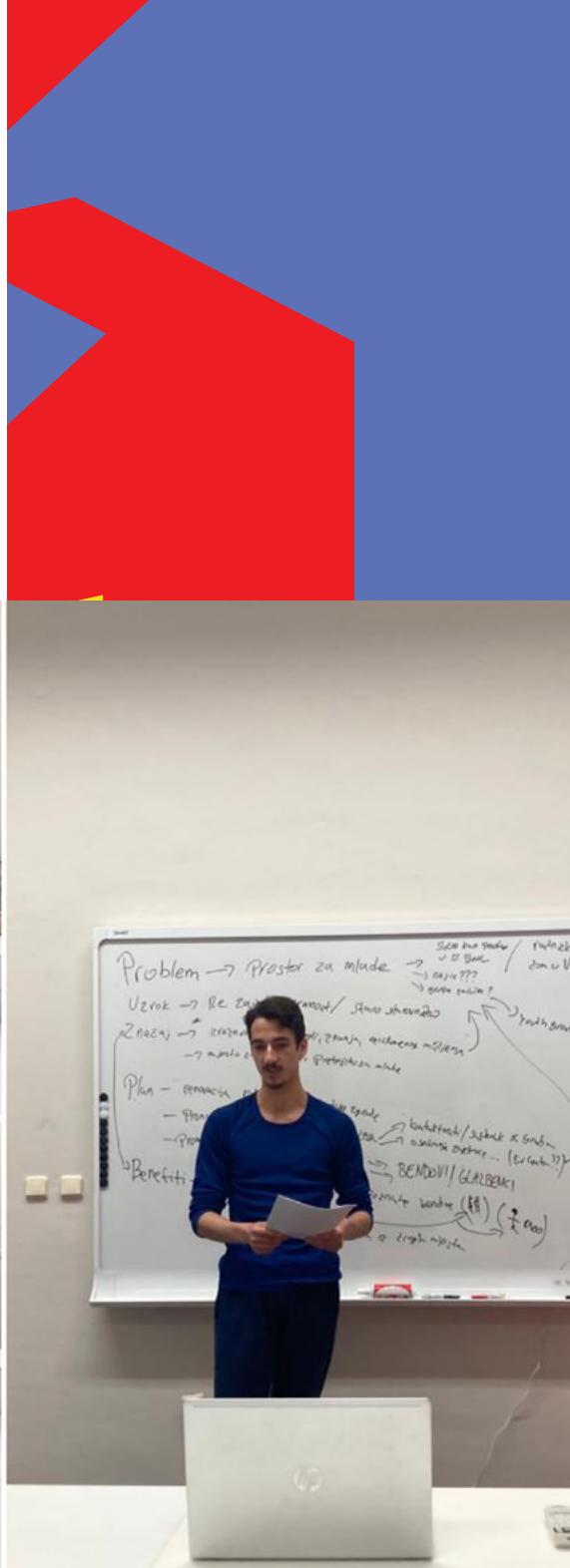
Godine 1891. osnovana je mala četverorazredna „realka“, koja četiri godine kasnije postaje realna gimnazija. Od 1906. godine otvaraju se viši razredi, a 1911. godine školu su završili prvi maturanti. Danas Gimnazija Vukovar ostvaruje odgojno-obrazovne programe općeg, prirodoslovno-matematičkog i jezičnog smjera. Škola ima odjeljenja koja nastavu prate na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te odjeljenja koja nastavu prate na srpskom jeziku i ciriličnom pismu. Škola trenutačno broji 300-ak učenika/ca.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Radni tim sastojao se od zainteresiranih učenika koji zajedno s mentoricom redovno održavaju sastanke vezane za temu „Rad mladih“. U sklopu istraživanja proveli su anketu s mladim stanovnicima Vukovara. Učenici/e su zaključili da nedostaje prostor gdje bi mlađi boravili nakon nastave, održavali razne aktivnosti i slično. Trenutačno je tim u fazi dobivanja prostora za „KreatiVum“. Tema projekta koji su članovi istraživali jest „Rad s mlađima (Youth Work)“.

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

OTVARANJE PROSTORA ZA MLADE

PROBLEM

Tijekom brojnih sastanka radne grupe Gimnazije Vukovar došli smo do zaključka da gradu Vukovaru nedostaje prostor za mlade, mjesto gdje bi mladi mogli izraziti svoje mišljenje i pokazati svoje znanje i talente. Postoje određeni prostori, no oni ne dopuštaju održavanje aktivnosti u većem omjeru zbog male kvadrature. Veliki problem s postojećim prostorima jest njihova udaljenost. Svi prostori u centru grada, kojih nema puno, moraju se iznajmljivati za uporabu. Takav prostor dostupan je većini, ali ovisno o vrsti događanja i broju ljudi koji će prisustvovati često nije isplativ. Osim navedenog, imamo manje prostore koji pripadaju udrugama za mlade. U takvim prostorima moguće je samo održavati radionice i aktivnosti za manji broj ljudi, a oni su često udaljeniji od centra grada što postaje dodatna prepreka za posjećenost i ostvarivanje cilja.

UZROK

Učenici radne grupe Gimnazije Vukovar jednoglasno su se složili kako je jedan od problema grada Vukovara emigracija mladih i dominacija stanovništva starije životne dobi što u konačnici utječe i na postupno opadanje motivacije mladih za različite aktivnosti primjerene njihovoj dobi. Prosječnom građaninu Vukovara prostor za mlade ne znači puno pa samim time i nema inicijative za njihovo stvaranje. Slab interes građana dovodi i do slabog interesa mlađih generacija, tj. njihove djece. Većina mladih, zbog manjka podrške i želje drugih da stvaraju prema njihovoj inicijativi, nema ideju ili inicijativu za stvaranje.

ZNAČAJ

Učenici gimnazije, ali i mladi Vukovarci općenito, više su zainteresirani i motivirani ako imaju priliku, uz poticaj, pokazati kreativnost i proaktivnost. Novi prostor za mlade omogućio bi kvalitetno provođenje slobodnog vremena, provođenje različitih edukativnih radionica, panel rasprava, druženja s vršnjacima, iskazivanje različitih talenata, vještina i sl. Navedeni bi prostor za budućnost mlađih i grad Vukovar imao veliku važnost jer bi to bio prepoznatljiv prostor za stvaranje novih ideja koje bi mogle utjecati na kvalitetu života mlađih u Vukovaru kako bi i grad bio prepozнат kao mjesto kojem je mladost prioritet.

PLAN

Prije svega bilo je potrebno odrediti hoće li se graditi novi prostor ili će se renovirati postojeći. U samom centru grada, ali i široj okolini brojni su prostori koji su napušteni, neobnovljeni ili zatvoreni, stoga je radna skupina Gimnazije Vukovar došla do zaključka da je jeftinije, ali i značajnije lakše obnoviti postojeći prostor, nego izgraditi novi. Prostor koji je odabran za renoviranje jest stara trgovina Varteks u samom centru grada. Budući da je to veliki projekt, Gimnazija je ostvarila suradnju s nevladinom, neprofitnom udrugom građana Proni. Centar Proni izvrstan je odabir za suradnju zbog njihovog dugogodišnjeg rada s mladima, ali i našeg zajedničkog cilja. Sljedeći korak je dobivanje prostora. Prostor trgovine Varteks u državnom je vlasništvu. Naš je glavni cilj u suradnji sa zastupnikom Matićem kontaktirati s odgovornim osobama i dogоворити preuzimanje prostora. Kada se prostor preuzme, u potpunosti će se obnoviti. U obnovi prostora sudjelovat će mladi volonteri iz grada Vukovara. Gornji kat služit će kao velika sala za održavanje prije spomenutih aktivnosti (debate, paneli, predavanja, izložbe, koncerti, radionice...), dok će prizemni kat služiti kao novi uredi centra Proni, ali i kao mjesto na kojem će se dijeliti informativni i promotivni materijali o samome prostoru. U konačnici slijedi velika promocija prostora u centru grada putem štandova, informativnih letaka i promotivnih materijala koji će se dijeliti na svim za to adekvatnim mjestima i društvenim mrežama. Nakon promocije prostor će službeno biti spremан за upotrebu.

KORISTI

Glavna korist rješavanja ovog problema jest poticanje mlađih na kreativno razmišljanje i aktivnosti. Osim mlađim ljudima, otvaranje takvog prostora može doprinijeti i gradu Vukovaru. Prostor za mlađe privlačiti će mlađe iz Vukovara, ali i okolnih mjesta. Ovim pothvatom mlađi bi se zadržali u gradu Vukovaru, a neizravno bi se potaknulo mlađe da dolaze u Vukovar. Cilj je da grad Vukovar postane grad mlađih i ambicioznih ljudi koji će ga graditi i učiniti poželjnim za život.

Srednja škola Konjščina

O ŠKOLI

Srednja škola Konjščina strukovna je škola s tradicijom dužom od 70 godina. Opremljena je najsuvremenijim nastavnim sredstvima i pomagalima za izvođenje nastave elektrotehnike, strojarstva, ekonomije i prometa. Škola trenutačno broji 290 učenika koji pohađaju četverogodišnje (komercijalisti, tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom) i trogodišnje programe (autoelektričar, elektroinstalater, vodoinstalater, automehaničar, strojopravnik, vozač motornog vozila). Osim navedenog, škola je proglašena EPAS školom i eTwinningovom školom te sudjeluje u raznim Erasmus+ projektima.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Tim se sastoji od učenika i učenica 3. i 4. razreda različitih smjerova. Uz mentoricu Barbaru Pluščec marljivo su istraživali probleme lokalne zajednice vezane uz zelene politike i načine na koje iste riješiti. Treba se posebno istaknuti uložen trud i volja Dore Grofelnik, Lucije Šiftar, Patrika Delije, Nikole Plašča i Dorijana Habuše. Tema je projekta na kojem su učenici radili „Zelene politike“.

ENERGETSKA OBNOVA OBITELJSKIH KUĆA NA PODRUČJU OPĆINE KONJŠČINA

PROBLEM

Nakon što smo proveli anketu među stanovnicima Općine Konjščina došli smo do zaključka da stanovnici nisu upućeni u svoje mogućnosti prijave na Javni poziv za energetsku obnovu obiteljskih kuća koje sufinanciraju strukturni i EU fondovi te u prednosti energetske obnove obiteljskih kuća i da su za isti aplicirala samo četiri kućanstva na području cijele Općine.

UZROK

Stanovnici Općine Konjščina nisu upućeni u svoje mogućnosti prijave na Javni poziv za energetsku obnovu obiteljskih kuća koje sufinanciraju strukturni i EU fondovi te u prednosti energetske obnove obiteljskih kuća. Osim što su neupućeni, dolazi i do problema digitalne nepismenosti među starijim vlasnicima nekretnina i nezakonite izgradnje obiteljskih kuća.

ZNAČAJ

Uz energetsku obnovu obiteljskih kuća smanjuje se potrošnja energenata za grijanje, hlađenje i rasvjetu čak do 70 % te se smanjuje emisija stakleničkih plinova do 35 %. Energetskim obnovama ublažuju se klimatske promjene i to do 30 % do 2030. godine te dolazi do povećanja kvalitete života do 30 % zbog energetske obnove kuća. Također, smanjuje se rizik od energetskog siromaštva do 30 %, smanjuju se režijski troškovi, a u pojedinim slučajevima može se izravno doprinijeti i povećanju prihoda (porast cijena na tržištu energenata). Ugrađivanjem solarnih panela dolazimo do 100 % uštede na strujni i 30 % – 60 % za sve ostale režije. Došlo bi i do povećanja kvalitete života od 30 % i više zbog smanjenih troškova i toplijeg doma, ali i do poboljšavanja uvjeta stanovanja, a time i zdravlja. Životni vijek nekretnine povećao bi se od 50 % do 70 % zbog stabilnije građe kuće. Povećanje vrijednosti nekretnine je sigurno i iznosi od 10 % do 20 % na samu cijenu kuće. Smanjenje negativnog utjecaja vlage na objekt iznosi čak do 80 % zbog bolje izolacije na kući.

PLAN

Uz potporu lokalne zajednice te REGEA-e organizirala bi se savjetovanja građana kako bi se na vrijeme informirali o mogućnostima uporabe sufinanciranja energetskih obnova obiteljskih kuća te o pripremanju potrebne dokumentacije i početka postupka energetske obnove. Kako bi se stanovnici na vrijeme obavijestili i potaknuli na uporabu spomenutih poticaja, odlučili smo ih informirati letcima koje bi dobili uz račune Komunalca Konjščina d.o.o.

KORISTI

Educiranje i podizanje svijesti građana o načinima implementacije inicijativa obnove, tijeku i postupcima prijava i provedbe. Prijavljanje građana na Javni poziv za energetsku obnovu obiteljskih kuća koje sufinanciraju strukturni i EU fondovi. Pružanje pomoći građanima u izradi dokumentacije potrebne za prijavu na Javni poziv za energetsku obnovu obiteljskih kuća koje sufinanciraju strukturni i EU fondovi. Ublažavanje klimatskih promjena smanjenjem emisije stakleničkih plinova. Smanjenje režijskih troškova građana uporabe potrošnje energenata za grijanje, hlađenje i svjetlost. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije (vjetar, sunce).

Srednja škola Krk

O ŠKOLI

Srednja škola Hrvatski kralj Zvonimir jedina je srednjoškolska ustanova na otoku Krku. Punih sto godina obrazuje i odgaja mlade ljude pa je tako vitalan i nezamjenjiv temelj za razvoj otoka nudeći sljedeće programe: opća gimnazija, hotelijersko-turistički tehničar, ekonomist, ugostitelj, i strojar. Status Škole ambasadora Europskog parlamenta škola kontinuirano nosi od 2017. godine kao prva otočna škola i jedna od prvih škola uključenih u taj program u Republici Hrvatskoj.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Radna skupina je sastavljena od učenika 4. razreda koji imaju status mladih ambasadora Europskog parlamenta i pohađaju EUčionicu kao izvannastavnu aktivnost. Projekt kojim se tim bavio zove se „Stanovanje za mlade“.

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

STANOVANJE ZA MLADE

PROBLEM

Radna skupina mladih ambasadora Europskog parlamenta iz srednje škole Hrvatski kralj Zvonimir u Krku bavila se problemom stanovanja u Republici Hrvatskoj i na otoku Krku. Učenici su uočili da mladi u Republici Hrvatskoj najduže žive s roditeljima od svih mladih Europljana. Prema podacima Eurostata iz 2019. godine, mladi Hrvati s roditeljima u prosjeku žive do 32. godine. Postavlja se pitanje zašto mladi u Hrvatskoj najdulje žive s roditeljima od svih ostalih mladih u EU-u? Dok mladi Švedani, Danci i Finci napuštaju roditeljski dom s osamnaest, devetnaest ili dvadesetjednom godinom, čak osamdeset posto mladih Hrvata u dobi od osamnaest do trideset i četiri godine živi s roditeljima. Mladi imaju problema s osamostaljivanjem zbog dugog razdoblja obrazovanja, visokih troškova života, niskih plaća, nemogućnosti pronalaska prikladnog zaposlenja te visokih cijena nekretnina i najma. Glavnim problemom smatramo nepostojanje opće stambene politike na razini države.

UZROK

Uočili smo da su cijene nekretnina na Jadranu iznimno visoke i neprestano rastu. Dok su u Zagrebu cijene stanova tijekom 2021. godine rasle 8,7 posto, u priobalnom dijelu Hrvatske rasle su za gotovo 12 posto. Doznali smo da su prosječne cijene nekretnina potkraj 2021. godine bile za 40 posto veće u odnosu na 2015. godinu. Prosječno poskupljenje u zemljama EU-a tijekom proteklih šest godina iznosilo je 37,4 posto. Zapitali smo se kako je moguće da cijene nekretnina u Hrvatskoj rastu brže nego u ostatku EU-a, a istodobno Hrvatska godišnje gubi velik broj stanovnika? Dodatno poskupljenje nekretnina očekuje se s uvođenjem eura. Cijena kvadrata novog stana je početkom 2022. godine narasla za oko 20 posto u odnosu na početak 2021. godine. Rast od 20 posto u jednoj godini najveći je zabilježeni rast u zadnjih deset godina.

Uvjeti života za mlade ljudе na području cijele države otežani su, a uz to mladi ljudi odlaze iz Hrvatske. Smatramo da je odlazak mladih visokoobrazovanih ljudi ozbiljan problem. Mladi odlaze iz Hrvatske zbog nepovjerenja u državu i institucije, osjećaja besperspektivnosti i loše finansijske situacije. U Hrvatskoj nemaju dovoljno finansijskih sredstava za samostalan život te ovise o svojim roditeljima. Osim visokih cijena nekretnina, visoke su i cijene najma stanova. Kako je grad Krk turistički grad, dodatno su izraženi problemi nedostatka stanova za dugoročno iznajmljivanje, visoke cijene i nemogućnost najma u sezoni.

ZNAČAJ

Pitanje stanovanja primarna je čovjekova potreba i od iznimne je važnosti za kvalitetu života. Mladi čovjek bez stana gubi perspektivu. Bez riješenog stambenog pitanja i financija, mladi ljudi ostaju živjeti s roditeljima, teže se odlučuju na osnivanje obitelji i djecu. Bez djece i obitelji nema budućnosti za poboljšanje demografskog stanja u državi. Ako želimo napredak pojedinca, društva i države, država mora riješiti problem stambenog pitanja i financija te zadržati mlade ljudе u Republici Hrvatskoj.

PLAN

Problem stanovanja toliko je složen i slojevit da je naša radna skupina utvrdila da ga nije sposobna sama riješiti. Razgovarajući s mladima doznali smo da nemaju povjerenja i nade u rješenje problema. Učenica koja je tijekom ljeta radila u agenciji za nekretnine potvrdila je da nekretnine na Krku kupuju samo stranci.

Ustav Republike Hrvatske ne navodi obvezu države da pomogne građanima u podmirenju stambenih potreba. Smatramo da bi Ustav trebalo nadopuniti jer ova činjenica ima dalekosežne negativne posljedice na razvoj stambene politike i standard stanovanja. Opća deklaracija o ljudskim pravima, usvojena i proglašena na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, na dan 10. prosinca 1948. godine u članku 25. navodi da svatko ima pravo na životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samog i njegove obitelji, uključujući pravo na stanovanje.

Smatramo da mladima država treba pomoći u rješavanju problema stambenog pitanja i zaposlenja te unaprijediti perspektive za život mladih. Mreža mladih Hrvatske dobro je definirala ciljeve i potrebe mladih. Na svojim mrežnim stranicama navode da mlade osobe moraju imati prohodan životni put od obrazovanja do osamostaljivanja. Mladi moraju imati nesmetan i brz izlazak na tržiste rada po završetku obrazovanja, stabilan posao, kvalitetnu plaću i dobre radne uvjete. Mlade osobe moraju imati mogućnost samostalnog osiguranja egzistencije, ne samo financijskog, već i uvjeta koji im omogućuju da mogu samostalno živjeti, da iznajme ili kupe stan ili kuću, da u iznajmljenom stanu imaju sigurnost i prava kao stanari. Iako određene općine i gradovi u Republici Hrvatskoj potiču mlade na ostanak na način da im omogućavaju povoljna zemljišta, nekretnine, kredite, daju odgode plaćanja te nude poslove, smatramo da bi trebalo ujednačiti poticaje za mlade na razini cijele države. Smatramo da je glavni problem neefikasnost države i nepovjerenje mladih u državne institucije. Koliko god državne mjere poput Programa društveno poticane stanogradnje ili subvencioniranja stambenih kredita za mlade zvučale poticajno, činjenica je da je samo dio mladih koristi se navedenim programima. Europski parlament je 21. siječnja 2021. godine donio Rezoluciju Europskog parlamenta o pristupu pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja za sve u kojoj se pozivaju države članice na priznavanje odgovarajućeg stanovanja kao temeljnog ljudskog prava i njegovo uvrštanje u zakonodavstvo. U Rezoluciji se poziva Komisija i države članice da stambeno pitanje postane jedno od temelja akcijskog plana europskog stupa socijalnih prava. Također, potiču se države članice da surađuju na financiranju socijalnih ulaganja usmjerenih na rješavanje stambenih problema sa socijalnim partnerima, civilnim društvom i privatnim sektorom, od kojih mnogi imaju i mogu imati ključnu ulogu u razvoju i održavanju odgovarajućih stambenih rješenja za one koji se nalaze u ranjivim situacijama. Nadamo se da će ova Rezolucija u praksi poticajno djelovati na povećanje ulaganja države u socijalno, javno, energetski učinkovito, primjereno i cjenovno pristupačno stanovanje. Posebno nam zanimljivo i prihvatljivo zvuči prijedlog održivog pristupa uporabi urbanog zemljišta, primjerice davanjem prednosti sanaciji napuštenih kuća u odnosu na izgradnju novih.

KORISTI

Rješavanje egzistencijalnog problema mladih omogućilo bi pravo mladih na adekvatan životni standard. Rješavanje stanovanja mladih predstavlja demografsku mjeru koja bi spriječila iseljavanje mladih te potaknula neovisnost mladih od svojih roditelja. Smatramo da država treba jasno definirati stambenu politiku za mlade. Država hitno i aktivno mora pristupiti rješavanju problema stanovanja mladih.

Srednja škola Petrinja

O ŠKOLI

Srednja škola Petrinja jedina je srednja škola u gradu Petrinji s tradicijom dugom više od 160 godina. Kombinacija je opće gimnazije i strukovne škole, gdje se učenici obrazuju u smjerovima: veterinarski tehničar, prehrambeni tehničar, cvjećar, mesar te pomoćni vinogradar – voćar – vinar. Škola se, nakon katastrofalnog potresa 2020. godine morala preseliti iz centra grada u Osnovnu školu Mate Lovraka. Otežane okolnosti ipak nisu obeshrabrike vrijedne članove EPAS skupine, koji nastavljaju s radom petu godinu zaredom. Projekt Budućnost Europe: Europska godina mladih preuzeo je skupina od šest učenica.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Projektni tim čine Tara Kokan, Katarina Širić, Nika Vujasić, Sanja Kunštek, Marta Bjelopavlović i Iva Šimić pod mentorstvom profesorice Ozane Krovinović Šalić. Njihova tema bila je „Političko sudjelovanje mladih“ za koju su istraživanje provele među srednjoškolcima iz Hrvatske, Njemačke, Švicarske i Poljske te u lokalnim političkim i aktivističkim zajednicama poput Petrinjskog proljeća, Savjeta mladih i dr.

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

POLITIČKA PARTICIPACIJA MLADIH

PROBLEM

Problem je slaba politička uključenost mladih, njihova neupućenost, nepovjerenje i nezainteresiranost za politiku i političke aktere.

UZROK

Uzrok je slabe političke uključenosti nezainteresiranost i razočaranje u politiku zbog neispunjениh obećanja, nepotizma, korupcije, nezainteresiranosti za mlađe te sporosti birokracije, a na potresom pogodjenim područjima i sporosti obnove. Odnos je nezainteresiranosti obostran, mlađe ne zanima politika, ali ni političke aktere ne zanimaju mlađi, a u to smo se uvjerile tijekom istraživanja.

ZNAČAJ

Problem je značajan jer uzrokuje širenje općeg stava da mlađi ništa ne mogu promijeniti pa se stoga ne trebaju niti uključivati u politiku, slabu izlaznost mlađih na izbore te neuklučenost u lokalnu zajednicu. Rješenje problema prvenstveno doprinosi mlađima jer ih uključuje u donošenje odluka, informira o politici te stvara osjećaj da se i njihov glas čuje. Doprinosi se i društву jer se rješavaju problemi nasljeđivanja političara, ignoriranja problema mlađih te samim time i manjka napretka, a posljedično se donosi i veća izlaznost na izbore i legitimniji izborni rezultati. Rezultati ankete provedene među hrvatskim srednjoškolcima ukazuju na umjereni političko znanje, opću nezainteresiranost za politiku, generaciju obilježenu nepovjerenjem i mlađe koji ne iskazuju spremnost za sudjelovanje u građanskim i političkim akcijama te smatraju da ne postoji način na koji mogu nešto promijeniti. Provedena anketa pokazuje da većina ispitanika nikada ne prati ili vrlo rijetko prati politička zbivanja, ne zanima ih politika i ne žele aktivno sudjelovati u njoj. Mlađi iz Hrvatske znatno su nezainteresirani za političke teme u usporedbi s vršnjacima iz Njemačke, Švicarske i Poljske među kojima je također provedeno istraživanje, koji prema rezultatima ankete redovito prate politička zbivanja i smatraju da samo aktivnim sudjelovanjem mogu promijeniti stanje u svojoj državi. Oni navode da se sve promjene moraju pokrenuti lokalno i svjesni su koliko je politika važna te da su i sami odgovorni za promjene, a to je raspoloženje koje bismo željeli postići i među mlađima u Hrvatskoj.

PLAN

Rješenje koje predlažemo je ciklus radionica o politici i lažno glasovanje (engl. fake voting). Mladi ne žele sudjelovati na izborima jer ne smatraju da bi njihov glas promijenio ishod, a provedbom plana moguće ih je uvjeriti u suprotno. Prije glasovanja odvija se ciklus radionica na kojima se učenike informira o kandidatima na izborima. Zatim se u školama simuliraju izbori; upisivanje i provjera podataka, zaklonjena mjesta za glasovanje, glasačke kutije. Slijedi prebrojavanje glasova koji se pridodaju pravim rezultatima izbora te se ti rezultati uspoređuju. O rezultatima takvih izbora mogli bi izvještavati i mediji. Organiziranje radionica prije glasovanja važno je kako bi mladi dobro upoznali strukturu i oblike vlasti. Radionice bi se sastojale od predavanja, analiza političkih ideja, poteza i ostvarenja, aktualnih zbivanja u državi, kao i rasprava i debata. Tijekom radionica mladi bi upoznali ciljeve, planove i ideje pojedinih stranaka i političara te njihova ostvarenja. U sklopu radionica bilo bi poželjno organizirati intervjuje i javne tribine kako bi gradili svoj politički stav i razvijali političku pismenost.

Agencija za odgoj i obrazovanje može izraditi priručnik s razrađenim radionicama i prijedlozima aktivnosti te uputama za lažno glasovanje koje će poslati srednjim školama. Predlažemo izradu digitalnog priručnika zbog smanjenja troškova i zaštite okoliša, a u izradu priručnika i provedbu radionica mogli bi se uključiti i studenti politologije. Aktivnost se provodi u godini u kojoj se održavaju izbori tako da svaka generacija učenika jednom prođe ciklus radionica i lažno glasovanje. U školama se mogu oformiti grupe zainteresiranih učenika koji će samostalno osmisliti dodatne aktivnosti.

Provjeta ovog plana ne iziskuje visoke troškove, a koristi su značajne.

KORISTI

Prihvaćanje plana donijet će ono najvažnije – uključivanje mladih u politiku i politička zbivanja. Pozitivne promjene koje će uslijediti su: bolja upućenost mladih u hrvatsku i europsku politiku koja se postiže interaktivnim radionicama (educiranjem mladih o politici probudila bi se svijest da mladi mogu pridonijeti boljem načinu života unutar lokalne zajednice i društva); veća izlaznost mladih na lokalne, parlamentarne, predsjedničke i europske izbore jer će i prije zakonske mogućnosti izlaska biti upućeniji u politička zbivanja i osvijestiti izlazak na izbore kao građansku dužnost te aktivno uključivanje mladih u lokalnu zajednicu svojim idejama i prijedlozima – sve u svrhu napretka društva.

Srednja škola Vela Luka

O ŠKOLI

Srednja škola Vela Luka na otoku Korčuli broji oko 100 učenika i 28 nastavnika. Mješovita škola od programa nudi: gimnaziski i ekonomski, a trogodišnja zanimanja su kuhar i brodski mehaničar. Unatoč malom broju učenika postižu vrhunske rezultate na sportskim, kulturnim i znanstvenim manifestacijama i natjecanjima u znanju. Škola Vela Luka ima bogat kurikulum koji iz godine u godinu prema željama i preferencijama učenika obogaćuju.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Radna skupina sastoji od se učenika Roka Franulovića, Barbare Ančić, Lane Mirošević i Linde Žuvela iz 4. razreda gimnazije. Učenici su se veselili izazovu pronalaženja potencijalnih rješenja za probleme mladih u ruralnim i urbanim sredinama. Uz pomoć dodatnih 8 učenika anketirali su mlade s različitih područja kako bi došli do sveobuhvatnog zaključka i potencijalnih rješenja za sve mlade u Hrvatskoj. Smatraju kako bi bilo poželjno kada bi svaka jedinka od sebe krenula i samim time smanjila probleme s kojima se danas mladi susreću. Iz tog razloga odlučili su realizirati svoje prijedloge i rješenja na razini vlastite škole. Tema kojom su se bavili je „Kulturne i sportske aktivnosti za mlade“.

SPORTSKE I KULTURNE AKTIVNOSTI ZA MLADE

PROBLEM

Analizom provedenih anketa došli smo do zaključka da mladi smatraju da su najveći problemi: nedostatak novca, loša infrastruktura sportskih i kulturnih objekata i da su ulaganja u edukaciju sportskih trenera nedovoljna ili nikakva. Također, većina se složila da je jedan od većih problema i smanjenje broja članova unutar sportskih i kulturnih udruga ako su duži niz godina članovi.

UZROK

Iako smatramo da su nedovoljna novčana ulaganja vjerojatno uzrok problema svih tema ovoga projekta, trenutačno ćemo se osvrnuti na problem kojemu je uzrok ljudski faktor, a to je u našem slučaju smanjenje broja mladih unutar sportskih i kulturnih udruga. Analizom provedene ankete došli smo do zaključka da mladi odrastanjem gube motivaciju za bavljenje raznim aktivnostima i da zato napuštaju udruge. Neki odustaju zbog preseljenja u druga mjesta zbog školovanja, neki jednostavno ne žele imati obavezu te nisu više zainteresirani, neki odustaju jer se radije priklanjuju većini koja svoje slobodno vrijeme provodi pred ekranom ili se odaju raznim popularnim porocima, a neki jednostavno možda žele isprobati nešto novo.

ZNAČAJ

Problem je značajan zbog toga što smanjenjem broja mladih u udrugama automatski dolazi do manjih novčanih ulaganja u iste lokalne zajednice, zajednice sportskih i kulturnih udruga, sponzorstva i sl. Smanjivanje novčanih sredstava automatski uzrokuje manju ili slabiju mogućnost sudjelovanja na natjecanjima i smotrama (ali i lošije rezultate), a smanjenje sudjelovanja na natjecanjima i smotrama uzrokuje gašenje takvih udruga te se zapravo nalazimo u jednom začaranom krugu. Dokaz ovim navedenim tvrdnjama možemo pronaći i kod profesionalnih klubova čijem smo gašenju svjedoci, a pogotovo u malim mjestima i na otocima gdje se općenito smanjuje i broj stanovništva te se klubovi mahom gase. Smatramo da će se uvijek nekako materijalna sredstva nabaviti, no bez ljudi u udrugama nema djelovanja. Osim toga, mladi ne shvaćaju važnost sporta na višoj razini, već ga vide samo kao aktivnost, ali kroz sport mladi rade na poboljšanju svog zdravstvenog stanja, uče se odgovornosti, organizaciji i sposobnosti rada u većim skupinama. Isto tako, u kulturnim udrugama oni su ti koji održavaju kulturnu baštinu i lokalnu gastronomiju živom prenoseći je na nove generacije. Mladima na našem otoku Korčuli općenito nedostaje kulturnih sadržaja (izložbi, plesnih i gastronomskih radionica, koncerata), ali samo tijekom zimskog perioda jer je ljeti to sve organizirano na višoj razini zbog turističke sezone.

PLAN

Smatramo da bi bilo potrebno organizirati mrežu edukatora koji bi educirali po vrtićima, nižim razredima osnovnih škola te roditelje o važnosti sporta i kulture na višoj razini, a ne samo kao oblike aktivnosti. Na prvo mjesto stavili bismo važnost roditelja u potpori ovog oblika rada jer smo svjesni činjenice da mladi danas odolijevaju raznim oblicima poroka, a ako se krene djelovati od najranije dobi, potencijalno to možemo spriječiti. Također, putem medija više govoriti o važnosti očuvanja zdravlja i smanjenja pritiska na zdravstveni sustav koji je u zadnje vrijeme preopterećen; npr. organizacijom sada popularnih podcastova ili crtića za djecu i mlade s temom edukacije o povezanosti sporta i zdravlja. Samim time, ako povećamo interes mladih za aktivnostima, djelujemo pozitivno na smanjenje preopterećenosti zdravstvenog sustava. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo turizma i sporta te Ministarstvo zdravstva na neki su način povezani s temom „Sportske i kulturne aktivnosti za mlade“ i našim potencijalnim rješenjima. Smatramo da bi svi oni morali iznaći sredstva te organizirati mrežu edukatora koji bi educirali u već navedenim područjima. U funkciji edukatora mogli bi biti upravo učenici koji bi svojim pozitivnim primjerima utjecali na svoje vršnjake. Mogli bi se pronaći razni načini financiranja iz fondova Europske unije jer se radi o zaista važnim temama koje bi mogli podići na višu razinu, a s obzirom na to da se radi o učenicima, bilo bi poželjno prijavljivati se na razne projekte Erasmus+ programa. Educiranje ljudi provodilo bi se na raznim radionicama (online i uživo) tijekom školske godine u svim područjima Republike Hrvatske te bi se na temelju toga mogla raditi razna istraživanja i realizirati razni projekti. Također, „nusprodukt“ pandemije su izraženje digitalne kompetencije učenika i nastavnika pa bi određene stvari mogli bolje rješavati putem raznih digitalnih alata.

KORISTI

Glavne su koristi rješavanja našeg problema cirkularni; održavanje sportskih i kulturnih udruga na životu, tj. kontinuiran rad uz održavanje istog ili povećanog broja članova. Također povećao bi se interes i motivacija djece i mladih za rad u takvim udrugama (sportskim i kulturnim). Aktiviranjem većeg broja djece u udrugama (sportskim i kulturnim) poboljšao bi se njihov zdravstveni status te bi se smanjila opterećenost zdravstvenog sustava.

Povećani broj članova djeluje pozitivno na očuvanje kulturne baštine i lokalne gastronomске ponude, a veća ulaganja u udruge i klubove neposredno uzrokuju sudjelovanje na većem broju natjecanja i smotri i/ili višem rangu.

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

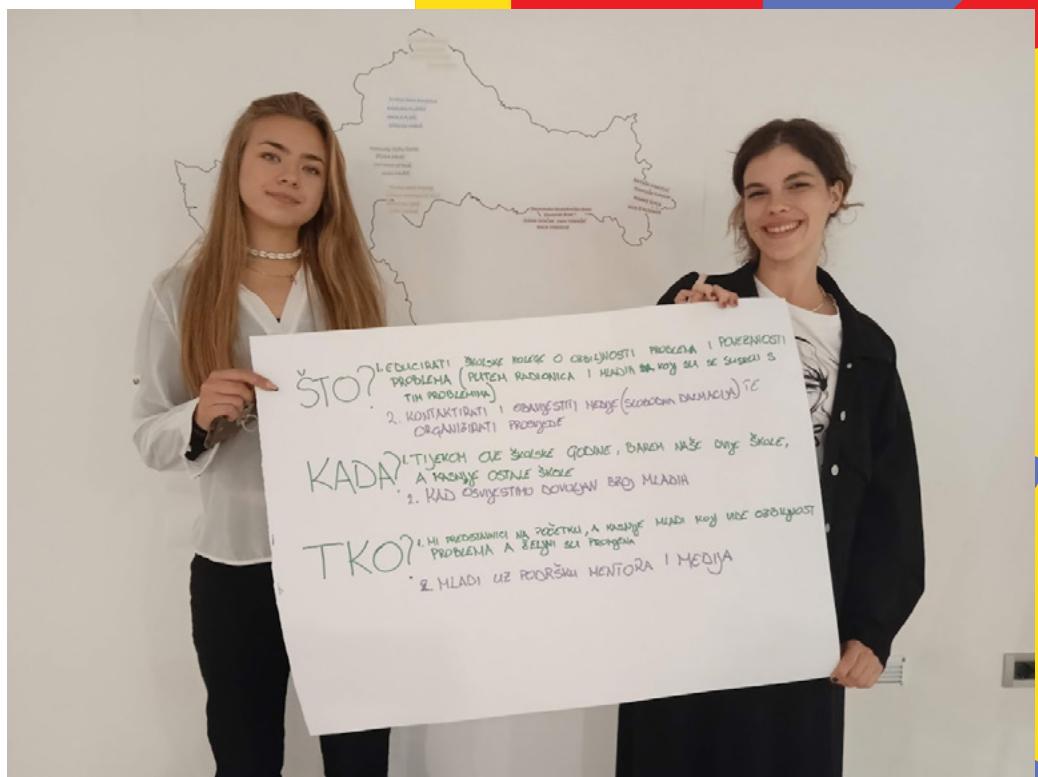
O ŠKOLI

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju nasljednica je jedne od najstarijih škola na području Splita – Strukovne risarske, tzv. Scuole di disegno industriale. Škola sadrži četiri polazna programa (tehničar održivog razvoja i gradnje, umjetnička zanimaњa, graditeljska zanimaњa, grafička zanimaњa) koji zajedno broje preko 20 smjerova obrazovanja i usavršavanja. Kao takva, s oko 800 učenika u svim zanimaњima, spada u jednu od najvećih strukovnih škola u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Škola se može pohvaliti raznolikim aktivnostima i projektima koji se ne vežu nužno uz obrazovne programe, već pokazuju širok spektar interesa naših učenika.

ŠKOLSKI TIM KOJI JE SUDJELOVAO U PROJEKTU

Reakcije i angažman učenika najveći su pokazatelj upravo zainteresiranosti za projekt, zahvaljujući kojem su ostvarili niz aktivnosti – od prezentacija, plakata, kratkih filmova, preko izložbi, volontiranja, ali i edukativnih putovanja. Tim zadužen za provedbu projekta Škola ambasador Europskog parlamenta trenutačno broji 20 aktivnih članova koji svakom novom izazovu ozbiljno pristupe, vjerujući u pozitivne promjene i bolju budućnost svima. Tema kojom se školski tim bavio je „Nezaposlenost mladih i položaj na tržištu rada“.

NEZAPOSENOST MLADIH I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU RADA

PROBLEM

Mladi iz godine u godinu nailaze na poteškoće pri zapošljavanju, a uzroke tomu opažamo tijekom školovanja, pogotovo pri visokom obrazovanju, a zatim u prvim pokušajima pronalaska posla. Preciznije, prve spomenute zapreke primjećujemo već pri upisima u srednje škole. Zanatske i strukovne srednje škole i dalje bivaju podcijenjene i nedovoljno kvalitetno predstavljene, unatoč vidnoj potražnji za zaposlenjem upravo u tim sektorima.

UZROK

Društveno nam je usađeno da je potrebno upisati fakultet unatoč tome što tako mladim osobama prioriteti nisu posloženi, pa upisuju zanimanja poput ekonomista i pravnika kojima situaciju na burzi rada nije idealna, te humanističke i društvene znanosti gdje se upisne kvote uporno ne smanjuju unatoč činjenici da će se veoma nizak postotak studenata zaposliti. Nadalje, na tržištu rada neke tvrtke znaju iskorištavati jeftinu radnu snagu, studente sa studentskim ugovorima, pa se rad bez ugovora o radu prolongira, čime se krati radni staž, utječe na mirovinu itd. Poslodavci potražuju mlade osobe s iskustvom, dok većina studijskih programa nije prilagođena za rad ili praktičan rad uz studiranje, stoga se prvo radno iskustvo doživi tek nakon fakulteta. Ako mladi čovjek nema traženog iskustva, a potrebno mu je za rad, vrlo vjerojatno odlazi u potragu za bilo kojim drugim radnim mjestom koje često nije u njegovoј struci.

ZNAČAJ

Navedena problematika dovodi do manjkavosti cjelokupnog sustava, što u krajnjem slučaju podiže broj nezaposlenih mladih ljudi. Mišljenja i stavove na temu provjerili smo među 70 maturanata od kojih 67 % smatra da država dovoljno ne potiče zapošljavanje mladih, 95 % drži da bi se trebale poduzeti konkretnije akcije za otvaranje novih radnih mesta i 95 % maturanata smatra da bi imali bolje mogućnosti zapošljavanja izvan Republike Hrvatske. Prema podacima Eurostata, Hrvatska je u četvrtom tromjesečju 2021. godine bilježila stopu nezaposlenosti mladih od 15 do 25 godina od 16,6 %. Bez posla je 22 tisuće mladih u Hrvatskoj, a predpandemijski podaci ističu i trend iseljavanja mladih te kasno osamostaljivanje.

PLAN

Dosadašnji programi i mjere imali su određenog učinka, ali samo u nekim segmentima. Primjerice, stručno osposobljavanje za rad je na razini volonterstva, dakle neplaćeni rad koji uzima i vrijeme i novac. Mlada osoba dobiva traženo iskustvo, međutim nema primanja. Najnovije mjere Hrvatskog zavoda za zapošljavanje nezaposlenima nude mogućnosti bespovratnih troškova za samozapošljavanje što je možda jedina konkretna mjera, ali za koju još nisu dostupni podaci o iskoristivosti i učinkovitosti. Ostale mjere za nezaposlene se očituju kroz pripravnštvo. Europska komisija je 2020. predložila Potporu za zapošljavanje mladih – lakši prelazak u svijet rada za novu generaciju nastavno na što predlažemo još nekoliko strategija. U strukovne srednje škole treba uvesti više praktične nastave i dogоворiti edukativni rad kod konkretnih tvrtki, a država bi morala osigurati radna mjesta učenicima nakon završenih zanatskih zanimanja, koja su danas toliko tražena. Nadalje, učenici strukovnih škola trebali bi imati veći broj osiguranih upisnih kvota na studije srođne zvanju. Pripravnštvo/stručno osposobljavanje svakako bi trebalo biti plaćeno i kraće od dvije godine, a ako pripravnik zadovoljava uvjete, poslodavac bi trebao biti obvezan ponuditi mu posao gdje će kao poticaj prvih nekoliko godina plaćati barem upola manje poreze državi na mladog radnika. Možda najdrastičniji prijedlog bio bi značajno rezanje upisnih kvota za studije s malom potražnjom na tržištu rada, barem dok ne dođe do balansa ponude i potražnje. Ovakav pothvat bi imao kolateralnu štetu poput manjka satnice sveučilišnim profesorima, ali svakako bi trebalo promisliti o najučinkovitijem rješenju. Pozitivna statistika kojoj težimo zahtjeva iscrpnju analizu i rad te duži vremenski period prilagodbe. Jedina stavka koja je zajednička svemu navedenomu jest kvalitetno obrazovanje koje se zasniva na istraživanju i praktičnoj nastavi potkrijepljenoj teoretskim znanjima.

KORISTI

Društvene koristi su mladi, sposobni i obrazovani ljudi koje država ne tjera na traženje boljih uvjeta u inozemstvu. Više zaposlenih mladih osoba na domaćem tržištu rada trebalo bi podići konkurentnost tržišta, poboljšati iznimno lošu demografsku sliku, podignuti broj poreznih obveznika pa samim time i državnih prihoda, a na kraju krajeva i popraviti socijalno-psihološki aspekt općeg nezadovoljstva. Syesni smo koje su koristi, ali znamo da sami problem ne možemo riješiti.

PROJEKT U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

Projekt „Budućnost Europe: Europska godina mladih“ dobio je međunarodnu dimenziju kroz suradnju s Petrom Kammerevert, zastupnicom njemačkog izaslanstva. Zastupnica Kammerevert u naš je projekt uključila pet njemačkih škola koje su iskazale interes za sudjelovanje. Konkretno, to su srednje škole u Düsseldorf-Niederkassel, Düsseldorfu, Norfu i Velbertu, kao i Berufskolleg Barmen Euroschule. Učenici tih škola radili su zajedno sa svojim hrvatskim kolegama na temama kao što su obrazovanje, zelena politika, kultura i sport, zapošljavanje mladih, političko sudjelovanje te lokalna i nacionalna razina Europske unije. Takve su suradnje važne jer mladim ljudima u Europi pružaju prilike za umrežavanje te kroz njih imaju priliku razmjenjivati iskustva i predlagati rješenja za pitanja kojima pridaju veliku važnost. Osim toga, zajednički promiču i unapređuju europske vrijednosti.

Gimnazija Norf

Na ovoj fotografiji možete vidjeti nas, pet njemačkih učenika i našeg nastavnika. Proteklih smo mjeseci zajedno s hrvatskom partnerskom školom radili na projektu „Europska unija – lokalno i nacionalno“. Gimnazija Norf srednja je škola koja se nalazi u zapadnoj Njemačkoj, u blizini grada Düsseldorfa. Učenici završnih razreda imaju mogućnost birati između velikog broja glavnih smjerova, kao što su društvene znanosti (politika). Povećani standard digitalizacije također poboljšava obrazovnu motivaciju učenika. Ovaj nam je program pružio priliku da istražimo svoje veliko zanimanje za politiku i društvo unutar EU-a, a sve mogućnosti koje smo dobili učinile su to razdoblje nezaboravnim. Od dugih poziva putem Zoom-a nakon škole i osobnog sastanka u Europskom parlamentu do zajedničkih večera u glavnom gradu EU-a – dobrovoljni se trud isplatio i uspjeli smo izraditi dokument o viziji koji će uskoro stići do Parlamenta i utjecati na njihove odluke na temelju želja sljedeće generacije za bolju dobrobit svih građana EU-a.

Europska škola Berufskolleg Barmen

Naša škola Berufskolleg Barmen strukovna je poslovna škola u Wuppertalu u zapadnom dijelu Njemačke – blizu Kölna i Düsseldorfa.

Naš grad Wuppertal poznat je po vrlo posebnom načinu javnog prijevoza – Schwebebahn. Naša škola nudi redovitu nastavu za pripremu za završetak srednjoškolskog obrazovanja ili slične i izvanredne tečajeve za naukovanje u suradnji s tvrtkama.

Cilj je naše nastave stjecanje strukovne diplome te smo se, kao poseban europski razred, mogli uključiti u ovaj projekt. Posebno nam se svidjelo vidjeti gdje žive hrvatski učenici i doživjeti njihov školski život. Također je bilo zanimljivo vidjeti različite njemačke škole i njihove prezentacije na internetu. Nadamo se da ćemo možda jednoga dana ostale učenike vidjeti uživo.

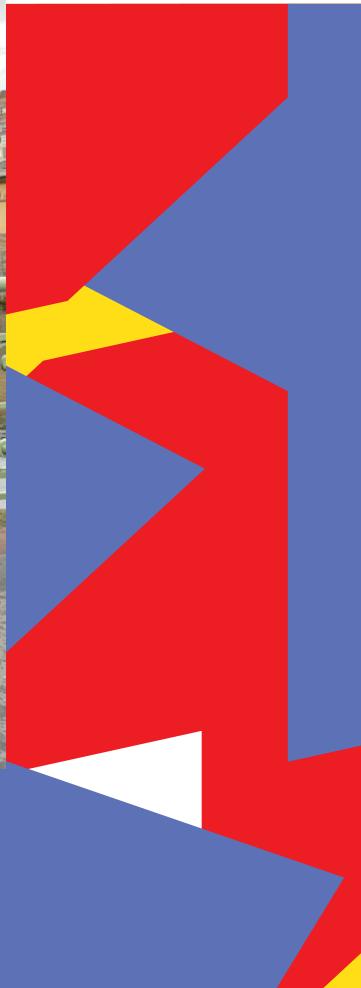

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

Gimnazija Düsseldorf

Gimnazija Theodor Fliedner osnovana je 1908. godine, a nazvana je po društvenom reformatoru i evanđeoskom pastoru Theodoru Fliedneru. Škola se nalazi u njemačkoj saveznoj pokrajini Sjeverna Rajna-Vestfalija, Düsseldorf. [i ogledni je primjer škole koja daje prioritet ne samo razvoju učenika unutar područja čistog znanja nego ujedno i pružanju mogućnosti učenicima da primijene navedeno znanje u praktičnim situacijama putem različitih izvannastavnih aktivnosti i projekata koji bi, bez pomoći škole, učenicima ostali nepoznati.

Jedan od tih projekata pokrenuli smo tijekom ove i prošle godine, a temeljio se na političkom sudjelovanju mladih.] Projekt je bez sumnje bio nezaboravno iskustvo koje ćemo pamtitи do kraja života. Istraživanje teme koju smo odabrali dalo nam je zanimljivu dublju perspektivu ne samo o trenutačnoj političkoj sceni za mlade u Njemačkoj već i o tome kako ta scena izgleda u Hrvatskoj. Riječ je o perspektivi koja bi nam najvjerojatnije bila potpuno nepoznata da nije bilo ovog značajnog projekta. Bilo je to nezaboravno i poučno iskustvo.

Gimnazija Düsseldorf-Niederkassel

„Gimnazija Cecilien u Düsseldorf-Niederkasselu u Njemačkoj većinom je usmjerena na međunarodne veze i Europsku uniju. Gimnazija Cecilien svojim učenicima, kojih ima 1000, pruža dvojezični školski sustav s engleskim kao drugim jezikom. Time se učenicima olakšava komunikacija s drugim učenicima iz cijelog svijeta, što nije neuobičajeno u toj školi. Štoviše, imali smo sreću povezati se sa školom u Hrvatskoj, koja je bila član naše projektne skupine EU-a, kako bismo usporedili školske probleme.“

To nam je puno pomoglo i na tome smo jako zahvalni jer ne samo da smo upoznali učenike iz stranih škola već smo se bavili i svojim školskim problemima i na kraju ih riješili.“

BUDUĆNOST EUROPE:
EUROPSKA GODINA MLADIH 2022
- iz hrvatske perspektive -

Gimnazija Velbert

Gimnazija Geschwister-Scholl ima oko 700 učenika i 50 nastavnika, a nalazi se u Velbertu, gradiću u blizini Düsseldorfa na zapadu Njemačke. Od 2012. godine gimnazija Geschwister-Scholl ima certifikat „Europaschule“ (Europska škola). Naš je cilj školskoj zajednici približiti ideju europskog ujedinjenja i razumijevanja. Gimnazija Geschwister-Scholl ima njemačko-englesku dvojezičnu nastavu s CLIL metodologijom iz geografije, povijesti i politike.

U projektu je sudjelovalo pet učenika i jedan nastavnik, a svi su polaznici projektnog kolegija s naglaskom na Europu. Zbog aktualne ekološke situacije učenici su odabrali temu Zelena budućnost te im je bilo posebno iskustvo razgovarati o toj temi s hrvatskim učenicima u Strasbourgu i putem interneta.

RECENZIJA

Europska unija je 2022. proglašila Europskom godinom mladih slijedom pandemije bolesti COVID-19. Ciljevi postavljeni pred djelatnike javnih institucija, državne i lokalne političare, a koji se preporučuju realizirati tijekom 2022. godine, ogledaju se u pomoći mladima da postanu proaktivni i više angažirani građani koji potiču kreativne i pozitivne promjene u svojoj zajednici. Ovako visoko postavljen cilj moguće je realizirati samo onda kada se, počevši od lokalne zajednice, regionalnih sredina i državnih politika koje sežu do Europske unije, aktivnije djeluje na promicanju prilika i omogućavanju mladim osobama veću dostupnost i sudjelovanje u javnom životu. Središnja područja i politike Unije na kojima treba više poraditi i u koje je potrebno uključiti glas korisnika pomoću promotivnih materijala i informativnih kampanja su obrazovanje, kultura, slobodno vrijeme, održivi razvoj, komunikacija, povezanost i dostupnost informacijama da umreženi mlađi snažnije i uspješnije ostvaruju svoje ideje, vizije ili već kreirane i osmišljene aktivnosti.

Publikacija pred nama predstavlja snažan doprinos mladih na razvoju ideja i poticanju na promišljanje i osmišljavanje vlastite vizije unutar hrvatskih prostora te mlađim osobama širom EU-a i izvan njegovih granica. Autori pojedinih prijedloga rješenja problema mladih u njihovim zajednicama u svakom pojedino iznesenom projektu prihvataju novu političku paradigmu koja proizlazi iz suvremenog pristupa društvu i najnovijih znanstvenih i prakseoloških trendova u Europi.

Predrag Fred Matić kao predlagatelj i nositelj Projekta u suradnji sa svojim timom suradnika polazi od glavnih teza: 1. suštinska transformacija društva moguća je samo u radikalnoj promjeni odnosa u komunikaciji između mladih i političara na vlasti i 2. promjene su moguće samo aktivnim sudjelovanjem mladih u procesima odlučivanja o problemima koji određuju njihovu sudbinu kao i živote mladih u cjelini. U opisanim projektnim prijedlozima uočavamo „glas mladih kao glas konzumenata”, točnije glas onih koji su izvor svih promjena u politikama koje se izravno ili neizravno odnose na njihove živote. Sudionici pojedinih timova dokazuju da su promjene moguće jer oni nisu samo davali prijedloge na teorijskoj razini, nego su svoje prijedloge provjeravali u praksi tražeći odgovore na nedoumice razmjenjujući mišljenja i kritički pristupajući aktualiziranim problemima u razgovorima s vršnjacima i kolegama iz svojih sredina. Upravo nam ta spoznaja omogućuje potvrdu hipoteze da su jedino i samo adolescenti kao korisnici oni koji ne samo da ocjenjuju kvalitetu života u svom društvenom okruženju, nego u velikoj mjeri i s pozicije subjekta žele aktivno sukonstruirati i/ili aktivno sudjelovati u modeliranju, kreiranju i odlučivanju o pojedinim koracima u poboljšanju trenutno zatečenih stanja i situacija.

Albert Einstein upozorava da je „svijet opasno mjesto za život, ne zbog ljudi koji su zli, nego zbog dobrih ljudi koji ništa ne poduzimaju“. Autor Projekta, europarlamentarac Predrag Fred Matić pronalazi svrhu „godine mladih“ u njihovom boljem povezivanju i upoznavanju s problemima populacije mladih/adolescenata kojoj pripadaju kako uz pomoć stručnjaka tako i uz pomoć političara, sa zadaćom boljeg

razumijevanja i prihvatanja njihovih prijedloga, poštovanja njihovih ideja i glasnog promišljanja o njima u javnom prostoru i u javnim politikama. Ono što se implicitno iz rezultata objavljenih u ovoj publikaciji iščitava jest da mladi imaju potrebu biti „viđeni“, imaju želju da se čuje i njihov glas, njihovo mišljenje i da sudjeluju u kreiranju političkih okvira i aktivnosti za rješavanje problema koji se tiču njih i njihovih vršnjaka. Upravo je to važna poruka i putokaz svima, posebice akterima u politici i nositeljima vlasti da omoguće onima koji politička načela i principe operacionaliziraju i opredmećuju svako u svojoj djelatnosti, osluhnuti ideje mladih, pridati im epite kvalitetnih i evaluirati ih kao društveno vrijedne.

Izostanak transfera, točnije realnih vrijednosti i vještina mladih u politiku, njihove refleksije vlastitih zamisli i djela te diseminacija kojom se promiče i sije sjeme napretka mladih klica može rezultirati poremećajem u ponašanju mlađeži, građanskim buntom i neposluhom, depresijama, povlačenjima i udaljavanjem od politike kao fenomena koji služi samo starcima ili nesposobnima za osobni probitak i na koncu posvemašnjim napuštanjem domovine u kojoj su ponikli oni i njihov vrijednosni sustav. Poremećaj(i) u ponašanju mlađeži manifestiraju se različitim oblicima, a najčešće osobnom socijalnom isključivošću, marginaliziranjem problema, stigmatiziranjem starijih i težnjom za potpunom promjenom sustava s težnjom za njegovom radikalnom izmjenom.

Stoga ovu publikaciju preporučujem svakako objaviti i učiniti dostupnom što većem broju čitatelja i svekolikoj javnosti kako srednjoškolske populacije, tako i nositelja političke djelatnosti na svim razinama. Njezina vrijednost je u svojevrsnom nezaobilaznom elaboratu i vodiču koji ukazuje na svijetle primjere u vrednovanju mišljenja i kritičkih stavova mladih kako u Hrvatskoj tako i šire. Publikacija upravo mladima omogućuje ono što očekuju, a to je da se tiskom ove publikacije omoguće uvidi u njihove želje, da političari i osobe na vlasti čuju njihov glas, da se upoznaju s njihovim stavovima i prijedlozima za djelovanjem. Intrigantni problemi koje su timovi mladih srednjoškolskih istraživača samo zagrebali iznjedrili su iznimno aktualne probleme iz šireg područja ne samo njihova života, nego većine mladih u cijeloj Hrvatskoj što se ocjenjuje i jest glavni stručni i praktičan doprinos ove publikacije. Ona omogućuje održivost započetih ideja, produbljivanje i transferiranje njezinih projektnih zamisli na način da se preporučeni sadržaji prepostavate kao novi standard kvalitete pri pružanju i implementaciju ideja i rješenja mladih u politiku. Teorijski i empirijski ovaj rad pruža konkretne modele i kvalitetne prijedloge za volonterski ili profesionalni rad s mladim osobama u budućnosti.

prof. dr. sc. Mirko Lukaš

(redoviti profesor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku –

Filozofski fakultet)

